

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak petek.

Naročnina za avstro-ogrske kraje za celo leto 5.44 K, za pol leta 2.72 K, za četrt leta 1.36 K; za Nemčijo za celo leto 5.96 K, za pol leta 2.98 K, za četrt leta 1.49 K; za Ameriko za celo leto 7.28 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštnine proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisni se ne vračajo. Inserati. Enostopna petit-vistice (širina 83 mm) za enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru.

80. številka.

V Ljubljani, v petek, dne 4. oktobra 1907

Leto X.

NASLOVA: Za dopise, rokopise za list: Uredništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne pošiljke, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana, Jurčičev trg št. 3/I.

Sodrug in somišljeniki!

„Rdeči Prapor“ prične izhajati v drugi polovici tega meseca, to je od 15. oktobra t. l. naprej **dvakrat na teden**.

Izhajal bode vsako **sredo in soboto** in veljal za **avstro-ogrske kraje** za celo leto 10 K 40 vin., za pol leta 5 K 20 vin., za četrt leta 2 K 60 vin., mesečno 90 vin.

Za **Nemčijo** za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K.

Za **Ameriko** za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Cenjeni sodrug in somišljeniki! V vaših rokah je usoda lista! Za sedaj nam ne kaže izdajati lista večkrat, toda naprej moramo, ker to zahteva razvoj naše stranke. Ukrenili smo toraj, kar nam je bilo mogoče. Prosim Vas, **razširjajte** neumorno **tudi drugo številko „Rdečega Prapora“**. Sodruge in somišljenike vabimo, naj se naroče takoj, da ne bo ovir pri razpošiljavi lista.

Organizacije, ki so naročile samo eno tedensko številko „Rdečega Prapora“, dobe list od 15. oktobra naprej vsako sredo.

Upravništvo „Rdečega Prapora“.

Socialna demokracija na Slovenskem.

«Narodnost v nevarnosti» — to je bojni klic, s katerim ščejejo nasprotniki lahkoverno ljudstvo proti socialni demokraciji. «Narodnost je v nevarnosti» — in zato pri nas ni čas, da bi se delavstvo bojevalo za svoje pravice, zato «socialna demokracija na Slovenskem nima tal».

Če so demagogi kdaj imeli geslo, izmišljeno, prazno, neresnično, s katerim so slepili ljudstvo, vendar ni moglo nikoli doseči one hinavščine, ki tiči v narodnjaški bojni paroli zoper socialno demokracijo.

Kakšen je pač položaj slovenskega naroda? Njegov nacionalni obstanek je res v nevarnosti. Če se le pomisli na malo število Slovencev, ne more biti to nič čudnega. Deset milijonov ljudi se vselej lažje ohrani, kakor poldrug milijon. Če bi teoretični recepti imeli praktično vrednost, bi bil nauk za Slovence zelo enostaven. Pomnožite se! Toda to se lahko ukaže, težko pa izvrši. Naši narodnjaki niso še nikoli in nikjer dokazali, da bi imeli moč takega čudeža. Na nobenem koncu se ni slovenski narod povečal vsled narodnjaške politike ali narodnjaškega gospodarstva, pač pa se je na domačih tleh skrčil. Se ne govorimo o nekdanjih slovenskih občinah, ki so prišle v nemške roke ali v italijansko last, to nazadnje še ne šteje kdove kaj, ker s to ali ono vlado v občini še ni dokazano, da je prebivalstvo te ali one narodnosti. Tehno je pa že izseljevanje Slovencev v Ameriko, ki še neprenehoma narašča in nedvomno slabi moč naroda.

Tako kakor so doslej ravnale meščanske stranke na Slovenskem, torej ne gre. Ali je zato sploh nemogoče, pomnožiti narodno moč?

Edina socialna demokracija je doslej odgovorila na to vprašanje tako, kakor je bilo treba: Slovenski narod šteje pač na papirju poldrug milijon duš, ali v praktičnem življenju se našteje komaj nekoliko tisoč Slovencev. Ogrorne množice se ne more vpoštevati, ker sploh ne živi svojega življenja, temveč vegetira bedno in tužno, kakor hočejo drugi, pa nima ne moči, ne razumevanja, ne volje za delo, ki bi služilo drugim kakor najprimitivnejšim, najbližjim in za splošnost najmanj pomembnim ciljem.

Ako bi imeli res poldrug milijon Slovencev, tedaj to ne bi bil več majhen narod, kajti tako zavedne čete tudi mnogo večjih narodov ne postavi na plan.

Ali je pa mogoče, napraviti iz slovenskega naroda tako moč? Po potih nacionalizma ne; to dokazuje vsa dosedanja zgodovina, ki beleži skoraj same izgube in poraze. Vpraša se torej, če ni nobene druge poti.

Česa bi bilo treba, da bi masa slovenskega naroda postala zavedna in mobilna? Ta masa je sestavljena iz poljedelskega, obrtniškega, industrialnega in duševnega proletariata — s kratka, iz proletariata. Te resnice ni mogoče pobiti. Včasih prihajajo trenotki, ko priznavajo to tudi nasprotniki. Ker nimajo stalnega načela, sučejo resnico tako, kakor jim kaže momentana korist. Včasih pa citirajo številke iz svojih hranilnic in posojilnic — seveda enostransko — pripovedujejo, koliko denarja leži tam, izvajajo, da imamo premožne kmete, obrtnike in trgovce in fantazirajo o politiki srednjega stanu. Ali če nanese strankarska potreba in če se jih nažene v kozji rog, tedaj povedo, da je slovenski narod siromašen, da je kmet zadolžen, da obrtnik propada. Da je položaj delavstva na Slovenskem naravnost neznosen, smo že nešteto krat dokazali.

Resnica je ta, da se je tudi na Slovenskem razvila buržoazija — prava plutokratska buržoazija, da imamo tudi pri nas razmeroma velike bogataše na eni strani, na drugi pa neprenehoma naraščajočo vojsko proletariata, v katero se od dne do dne bolj pogreza velik del srednjega stanu.

Bogastini v civilni obleki in v talarju so vsi povprek narodnjaki, to se pravi, po svojih besedah nimajo druge skrbi, kakor blagor naroda. Napaka je le v tem, da identificirajo sebe z narodom. Njih cilji so baje «narodni cilji», njih profit je «narodna korist». Kar dosežejo sami, to je «narodna pridobitev». Pri vsem tem pa narašča in propada proletariati.

Povzdigniti narod, se ne pravi, napolniti še nekoliko kapitalističnih ali polkapitalistovskih mosenj, temveč rešiti maso iz gospodarske in duševne bede, v kateri tiči, ter ji pomagati na tako višavo, da bo ne le lahko živela od danes do jutri, od jeseni do zime, ampak ji ostane poleg svojega lastnega življenja še dovolj sredstev, časa in moči za splošne potrebe.

Nihče razen socialne demokracije ne izvršuje tega dela. Nobeni stranki na Slovenskem ni mar, kaj počne proletariati — razen če so volitve in se rabi njegove glasove.

Kaj pa hoče socialna demokracija? Njen namen je, zboljšati gmotni položaj proletariata in končno mu priboriti popolno gospodarsko neodvisnost. Iz sedanjih brezpravnih hlapcev in sužnjev hoče napraviti enakopravne sodruge. Ker to ni mogoče brez boja, organizira delavstvo za gospodarski boj in je tako odkritosrčna in pravična, da ne taji razrednega značaja tega boja. Bilo bi ne-

umno, če bi ga tajila, ker mora človek z zdravimi možgani kmalu razumeti, da potlačen razred nima pričakovati ničesar od milosti vladajočega razreda. Ker je pa za ta boj treba znanja, okretnosti in jasnih misli, je socialna demokracija prisiljena, izobrazevati proletariati. Tudi, če bi ji bila vsa omika Hekuba, bi morala vendar že v lastnem interesu storiti vse mogoče zanjo.

Že tukaj sreča potreba socialne demokracije potrebo naroda. Menda ni treba dandanes šele dokazovati, da je omika nujen pogoj za obstanek katerekoli skupine. Če torej socialna demokracija skrbi za izobrazbo proletariata, torej za izobrazbo tistih slojev, ki ne dobe omike od nikjer, stori že več za slovenski narod, nego so storile doslej vse narodnjaške stranke skupaj.

Kako važno je delo socialne demokracije ravno v tej meri, pokaže pogled na katerokoli stran, zlasti pa na periferijo onega ozemlja, na katerem prebivajo Slovenci. Pomanjkanje izobrazbe je vzelo slovenskemu narodu na tisoče in tisoče njegovih članov direktno in indirektno. Na dlani je, da je neomikan človek v vsakem oziru, tudi narodno, stokrat bolj indiferenten, nego izobražen. Narodnjaki naj se nikar ne motijo. Če se jim včasih posreči, segnati četo nezavednih ljudi za kakšno nesmiselno šovinistično demonstracijo, se bo nasprotnikom posrečilo, vzeti jim celo četo in jo porabiti proti njim, čim zapiha drug veter. Nekoliko naj se spominjajo, pa bodo priznali, da je tako. Pomanjkanje omike je tudi največ krivo, da ni pri nas nobene politične stalnosti, ampak da prehajajo cele trume iz tabora v tabor in da brez vsake kritike preklinjajo, kar so še včeraj poveljevali in blagoslavljali, kar so včeraj obmetavali z blatom. Ljudstvo, ki tako lahko uide iz liberalnega tabora v klerikalni i. t. d., pa ravno tako lahko zbeži izpod slovenskih zastav pod nemške, pod italijanske ali pa pod kitajske.

Razumeti je pa treba, da meščanske stranke, naj so liberalne ali pa klerikalne, ne morejo in v lastnem interesu ne smejo dajati ljudstvu one izobrazbe, ki jo potrebuje. Ne morejo, ker ne razumejo pravih ljudskih potreb; ne smejo, ker je srajca telesu bližja od suknje. Vsako resnično znanje v glavah delavnega ljudstva se izpremeni v meče, ki sekajo rane izkoriščevalcem, torej onim, ki jih zastopajo meščanske stranke.

Tako so naši nacionalisti v zagati; ako bi — le duševno — pomagali proletariatu, bi škodovali svojim lastnim gospodarskim interesom. Če bi hoteli rešiti slovenski narod, bi morali pomagati proletariatu. Kar tega ne smejo, pomagajo — sebi s tem, da jemljejo záse od proletariata profit, dajejo mu pa bobneče fraze. Nad prodirajočim germanizmom pretakajo britke solze, narodu, ki naj bi rešil svojo ekzistenco, pa jemljejo, vsa sredstva za boj. Socialno demokracijo pobijajo, ali socialna demokracija je edini faktor, ki v razmerah kapitalistične družbe lahko reši slovenski narod.

Marsikdo, ki je danes še slep, že se izpreveda — če le ne bo prepozno.

Istra.

V Pulju, meseca septembra.

Staro poglavje slovenske in hrvatske politike je «tužna Istra». Dežela, v kateri prebivata približno dve tretjini Slovanov (Hrvatov in Slovencev) in ena tretjina Italijanov, je bila doslej skoraj pod izključno italijansko komando. V deželni zboru ima slovanska večina neznatno zastopstvo, italijanska manjšina prebivalstva pa ima tam mogočno večino.

Umetna deželnozborska večina je izrabljala svojo moč nad večino prebivalstva brezobzirno, brutalno. Njena politika je imela namen, ustvariti tudi v deželi sčasoma italijansko večino, italianizirati slovensko prebivalstvo, pred svetom, ki ne pozna istrskih razmer, pa prikazati deželo tako, kakor da bi bila čisto italijanska. Za poslovni jezik v deželnem zboru so priznali samo italijansko; ko je vladin zastopnik odgovarjal na hrvatske interpelacije v hrvatskem jeziku, je to zadostovalo večini, da je preprečila zborovanje deželnega zbora za več let.

Deželno šolstvo je v Istri tako urejeno, da mora med Slovani pospeševati analfabetizem; po deželi, kjer prebivajo izključno Hrvatje in Slovenci, so ogromne šolske doklade, ki vzbujajo med prebivalstvom naravnost sovraštvo do drage šole. Mesta, v katerih dominirajo Italijani, so pa mnogo na boljšem; posameznika tam ne tlačijo šolska bremena in italijanskih šol je razmeroma veliko število. Gospodujoča večina je pač mislila, da bo tudi to sredstvo pospeševalo njene namene in utrjevalo italijanizacijo, ali dosegla je le to, da ima Istra več analfabetov, kakor vsaka druga dežela v Avstriji.

Razume se, da je dal tak sistem hrvatskim in slovenskim narodnjakom dovolj snovi za agitacijo. «Tužno Istro» se je nabajalo po vseh slovanskih časopisih s te in z one strani Velebita. Ali «tužna» je ta dežela res, če se opazuje njen gospodarski položaj. Prometnih zvez na suhem je malo; v poštah pride pravzaprav le železnica iz Trsta v Pulj, pa še precej mlada ozkotirna železnica iz Trsta v Rovinj. Pa tudi velikih cest ni mnogo in večinoma so pota slaba, zanemarjena. Kdor jih pa vendar rabi, najde v Istri vasi, tako revne, umazane, za puščene, kakor da bi bila dežela že prav nekje na Balkanu; pa tudi mesta, v katerih je mnogo nesnage, niso še sence tega, kar bi človek pričakoval z ozirom na njih večinoma lepo in ugodno lego. Ljudstvo po deželi je strašno siromašno, poljedelstvo je slabotno, o živinoreji se ne more govoriti, o gozdarstvu tudi ne. Edino, kar nekoliko zaleže, je vinoreja. Industrija je prav v prvih povojih; izvzema nekatera sporadična, večinoma neznatna podjetja, se jo najde samo v Pulju v nekaj večjem obsegu.

Človek bi se izjokal nad uboštvom v deželi, ki je v rimskih časih slovela kakor vrt Evrope.

A naši narodnjaki so se znali jokati! Zadnji čas so pa začeli tudi «delati politiko». Toda zdaj bi se človek zjokal nad — to politiko. Hrvatsko-slovenski narodnjaki so namreč stopili v prostovoljno brezobzirno službo ces. kr. vlade in so postali pionirji germanizacije v Istri. Avstrijski vladi služijo s tako vnemo, kakor da bi bili sami ces. kr. policaji in žandarji, pred posledicami te blazne politike pa stiskajo oči po sili.

Da so v Istri germanizatorični nameni, vé pač vsak otrok. Glavni steber germanizacije v tej deželi je ces. kr. mornarica, vlada pa pomaga tudi drugje, kolikor le more. Namešča se, kjer je le mogoče, nemške uradnike, ali pa take slovanske, o katerih se vé, da so vseskozi «udani» in tudi v tem oziru zanesljivi. Kdor pa hoče tudi zunanjih dokazov, jih najde v Pulju lahko ob vsakem koraku. Nastala je bedasta pravljica, da živi Pulj od ces. kr. mornarice; da živi ces. kr. mornarica od žuljev vsega avstrijskega prebivalstva, na to noče nihče misliti. Ali ker «živi» bajé Pulj od marine, se «mora jemati ozir» naujo in mornarici na ljubo mora vse mesto lomiti nemščino, da se bogu smili. Da — mestni okraj Polikarpo, kjer so zavodi mornarice, ima tudi na zunaj že povsem nemško lice. Ne le, da so na vojašnicah in institutih sami nemški napisi, ampak tudi ulične table, ki veljajo še vsem nacionalistom za simbole in za politične predmete, so nemške. Dokaz je torej jassen, da hoče mornarica uveljaviti nemščino v Pulju, kjer le more, da hoče germanizirati.

S to germanizatorično ces. kr. mornarico se je pa združilo slovansko narodnjastvo v Istri, združilo seveda na ta način, da ces. kr. mornarica komandira, narodnjastvo pa prav po hlapčevsko služi. Kadar bo z njegovo pomočjo marina zmaga, dobi seveda posteno brco. Takrat bo narodnjastvo zatulilo, ampak prepozno bo.

Pokazati smo hoteli, kako blazno ravna hrvatsko-slovenski nacionalisti v Istri s svojega lastnega, narodnega stališča. Pokazati bo pa še treba, kako blazno režejo sami sebi v živo meso, ko vstajajo na komando ces. kr. mornarice proti socialni demokraciji, proti delavstvu v deželi, proti onemu delavstvu, ki je edino upanje obstanka slo-

vanskih narodnosti v teh krajih. Objektivno sodeči ljudje bodo tedaj izpoznali, da je sedanja politika istrskih narodnjakov reakcionarna, protisocialna in protinarodna obenem ter da je zadnji čas, da se ji prereže nit. Kar izhaja iz puljskega «Narodnega doma», je pogubno za hrvatsko-slovenski proletarijat v Istri; če pa propade ta proletarijat, je zakopan hrvatsko-slovenski narod v tej deželi.

Dopisi.

Trst. (Narodnjaki se branijo?) V odgovor socialnim demokratom, ki pravijo, da imajo tudi slovenski narodni gospodarji v svojih službah raje italijanske delavce, če jim gredo ceneje delati, nego slovenski, piše neki «K.», ki pravi, da je bivši (?) socialist, da je to že res, toda da so storili to samo tedaj, ko ni bilo slovenskih delavcev na razpolago. Odkar je «bivši» socialist, so mu namreč slovenski delodajalci naložili večkrat, iskati slovenskih delavcev; teh ni našel, pa je najel italijanske. Radi bi vedeli, kaj imajo v glavi slovenski narodnjaki, kajti ta trditev se ne strinja z ono, namreč, da toliko ital. nacionalci, kolikor tudi socialisti zatirajo slovenske delavce s tem, da jih odpuščajo ali gonijo iz dela. Očividno je, da se edinostaji lažejo prav gotovo, kajti eno mora biti res. Ali so slov. delavci od nas zatirani, potem jih more biti še vedno toliko na razpolago, da bi zadoščali potrebam slov. delodajalcev, ali pa jih ni na razpolago in potem ni res, da jih mi zatiramo, ni res, da jih sovražno, temveč da jim kot domačinom skrbimo prvim zagotoviti delo. Toda «Edinosti» in slov. narodnjakom sta bili logika in resnica vedno španski vasi in mi se gotovo ne bomo spravili z njimi v polemiko. Toda povedati moremo, da so slov. narodnjaki iskali slov. delavcev takrat, ko so bili delavci v stavki. Ko je bila stavka zidarjev namreč, so jih tudi iskali, da bi tisti škodovali svojim tovarišem, in ker jih niso našli, so najeli ital. delavce, s katerimi so potem škodovali svojim slov. delavcem. Tako so se ravnali povodom pekovske stavke, v Nabrežini so celo spodili delavce proč, pa najeli ital. stavkolomce. Seveda vse to radi narodne ljubezni z gospodarskega stališča. V odboru narodne delavske organizacije sedi en gospodar, ki je imel v svoji službi dva delavca: enega Italijana in enega Slovenca. Ko je pomanjkalo dela, je obdržal Italijana in pahnil na cesto Slovenca, (kateri je ostal v kljub temu še vedno narodnjak), ki ni hotel delati za tako umazano plačo, kakor Italijan. Gotovo se je šlo samo za narodni žep dotičnega gospodarja. Toda ljubazen do brezposelnih slov. delavcev se slika tudi v izberi uradnika za narodno organizacijo. Mesto da bi bili vzeli v službo enega od velikih breposelnih, ki so konkurirali na dotično mesto, in ki bi bili prevzeli delo za vsako ceno in so dajali nepotrebne garancije, so pa najeli raje penzionista, t. j. človeka, ki je že itak imel s čim se preživljati. Sli so tedaj proti modernim in pravičnim principom, ki jih zastopa delavstvo. Pametnim delavcem naj bo to v dokaz, da je namen slovenskih narodnjakov varovati samo interese gospodarjev, in sicer to potom izkoriščanja narodnega čuta slov. delavcev. Narod in delavstvo je tem modernim donkihottom samo sredstvo za uničevanje tega, kar si je delavstvo dosedaj s trudom priborilo.

Solkan na Goriškem. Včasih bi človek res mislil, da je okrog goriške dežele kitajski zid. Saj ne moremo verjeti, da bi bile še kje — izvzema morda Kitajsko — mogoče take reči, kakršne se včasih zgodijo pri nas. Zlasti poznajo nekateri župani zakone tako slabo in se ravnaajo vsled tega tako neverjetno, da se moramo — četudi neradi — pečati z njimi. Pri nas se je ustanovila podružnica društva lesnih delavcev. To je delalo klerikalcem take preglaive, da se je bilo resno bati za možgane nekaterih rogoviležev. Le njihovi popolni zmedenosti je pripisati, da so nam poslali na ustanovni shod dva redarja, ki sta se takoj ob otvoritvi shoda postavila vsak na eno stran vrat, kakor dva grenadirja iz dobe Marije Terezije. Nikomur nista povedala, po kaj sta prišla, kaj bi rada in kdo ju je poslal. Stala sta tam kakor dva kipa, češ — sedaj pa zborujte, če morete. Toda nekaterim sodrugom se je zazdelo, da so brali nekje v zborovalnem zakonu povsem jasno določbo, da se oboroženci ne smejo udeleževati shodov. Eden je šel torej k njima, pa ju je opozoril na postavbo in pozval, naj odideta. Moža sta se začudeno spogledala. Seveda — po kaj sta pa prišla, če ne smeta ostati? Onemu, ki je bil pogumnejši, se je pa vendar stajala beseda; odprl je usta in je bleknil... A — tako? — «Da, tako,» se jima je odgovorilo; pojdiva k županu, naj vaju pouči o zborovalnem zakonu, če ga sam pozna. Ne vemo, ali so na županstvu res tako nevedni glede postav, ali pa imajo socialne demokrate za tako neumne, da bi pretrpeli vsako nezakonitost. Čemu ima nazadnje solkanska občina sploh redarje in župana, ako ne vedo ničesar? — Veselico, ki smo jo imeli dne 8. septembra, bi bilo županstvo rado preprečilo za vsako ceno. Ker pa to le ni šlo, je župan odredil, da se sme pač veseliti in plesati, da se pa ne sme pobirati vstopnine. To je bila zelo modra odredba! Društvo ima pravila, potrjena od namestništva, z določbo, da sme prirejati tudi veselice v društveno korist. Ali župan ne pusti! Ti preklicana vročina! — Klerikalci so

raztrobili, da ne izvolijo več sedanjega župana, če nam dovoli veselico. Bodi jim povedano, da se bomo posluževali svojih pravic, naj ga volijo ali pa ne volijo. Nam je končno vseeno, ali je za župana gospod nunc ali pa kravji pastir.

Socialni pregled.

Železničarsko gibanje.

Ponedeljek tega tedna je bil za avstrijske privatne železnice velpomemben dan. Do začetka oktobra so sklenili železničarji čakati na odgovor posameznih ravnateljstev in vsej javnosti je bilo znano, da je to tudi termin, ob katerem bi lahko izbruhnil boj, kakršnega še ni bilo na avstrijskih železnicah. Vse zadnje mesece se je delalo v organizacijah s silno potencirano močjo. Po vseh progah so se vrstili shodi za shodi, pri posameznih ravnateljstvih so bile vsak hip deputacije in prvi začetki obravnave; ali najogromnejša množina je bila onega dela, ki se ga v javnosti ne vidi, ker se vrši med štirimi stenami organizacij, pri zaupnikih i. t. d. In z velikim zadoščenjem se danes lahko pove: Na južni železnici je prišlo to delo **velik uspeh**.

V ponedeljek zvečer so bile pri gen. ravnateljstvu zadnje obravnave med zastopniki železnice na eni in zastopnike organizacij na drugi strani. Že tekom meseca septembra je generalni ravnatelj dvorni svetnik dr. Eger obljubil, da izpolni južna železnica razne važne zahteve. Toda velike difference so bile glede mej, do katerih naj bi segale koncesije; največje in najbolj nevarno nasprotje pa je bilo v tem, da železnica ni hotela ničesar storiti za uradnice in za delavce. To je bila točka, glede katere organizacija na noben način ni mogla popustiti, kajti zlasti položaj delavstva je postal vsled draginje tako neznosen, da bi bilo že zavlačenje tega vprašanja kakor krofuta za delavce, ko so s svojo solidarnostjo zveslo podpirali gibanje svojih tovarišev iz drugih kategorij.

Tekom meseca septembra je generalni ravnatelj dr. Eger popravil svojo prvotno izjavo glede uradnic in delavcev ter je dejal, da namerava južna železnica tudi za te kategorije kaj storiti, ampak pozneje, ker to sedaj z ozirom na finančni položaj južne železnice še ni mogoče. Naravno je, da tudi ta odgovor ni mogel pomiriti razburjenih duhov. Tudi če potreba ne bi bila tako nujna, kakor je, bi dosedanje izkušnje morale svariti organizacijo, kajti z obljubami je bilo doslej na vseh železnicah tako, da so jih ravnateljstva lahko storila, ampak težko izpolnila.

Da so bile v teh razmerah obravnave zelo težavne, se razume samoobsebi. Vse je kazalo na to, da pride najbrže do boja. Toda pozno zvečer se je posrečilo zastopnikom organizacije, doseči take koncesije, da so bile sprejemljive in da se jih z ozirom na gospodarski položaj južne železnice res lahko imenuje **velike**. Po približnem proračunu se povečajo izdatki južne železnice za uslužbenke okroglo **za pet milijonov** na leto. Res je sicer, da tudi s temi koncesijami še niso izpolnjene vse želje železničarjev — in jasno bodi povedano: Še ne vse opravičene zahteve. Toda tudi v tem oziru se vidi korist organizacije, ki ne vodi delavstvo le v boj, ampak mu tudi jasno pokaže, koliko je mogoče priboriti v boju. Samo organizirano delavstvo ima toliko razsodnosti, da lahko izpozna ne le svoj, ampak tudi nasprotnikov položaj. Vprašanje ni bilo le to, koliko bi železničarji lahko po pravici zahtevali, ampak tudi to, koliko je mogoče dobiti od južne železnice. Z ozirom na položaj, ki za južno železnico res ni zelo ugoden, se mora reči, da je to, kar je organizacija dosegla, največ, kar se je v teh razmerah sploh moglo doseči. Tudi z najintenzivnejšim bojem bi bilo kaj drugega nemogoče, ker bi se z večjimi zahtevami lahko spravilo obstanek južne železnice v nevarnost, kar pa seveda ne more biti namen organizacije.

O pridobitvah poročamo natančneje v prihodnji številki. Za danes bodi povedano, da je najvažnejša koncesija v tem, da se zviša dnino **vsem** delavcem za 20 vinarjev na dan in da se vpelje davno zahtevani provizijski sklad.

Nevarnost boja na južni železnici je torej odvrnjena, železničarji pa imajo nov sijajen dokaz, kako važna in nujna je zanje organizacija. Sad, ki jim ga je sedaj prinesla, naj jih spodbudi na še pridnejše delo, kajti tudi če si hočejo ohraniti, kar so si priborili in če hočejo biti močni za bodočnost, morajo skrbeti za svojo organizacijo. Močna je postala ali še močnejša mora postati; povečevati jo je treba vse dotlej, dokler ne bo na celi železnici železničarja, ki ne bi bil organiziran.

Drugače je bilo pri družbi državnih železnic (Steg) in pri severozapadni železnici. Tam so ravnateljstva mislila, da se še vedno lahko igrajo z uslužbenci. Dasi jim je bilo znano, da čaka osobje na odgovor do 1. oktobra, so vendar sklicala seje upravnih odborov za poznejše dni. Igra je bila zelo prozorna. S sklicanjem seje so hoteli železničarjem sugerirati, da se pečajo z njih zahtevami; potem bi pa skušali zavlačiti stvar do onega časa, ko je promet zopet manjši in se pasivne rezistence ni več tako bati. Ali s to igro se železničarji niso dali zazibati v spanje. V ponedeljek so imeli želez-

ničarji shod na Dunaju, organizacija železničarjev in strokovna komisija pa sta imeli sejo, in pozno zvečer je bilo sklenjeno, da se na obeh železnica razglasi pasivno rezistenco, ki je začela takoj o polnoči. Posledice se je opazilo že drugi dan v velikih zamudah.

Strokovni pregled.

Rudarska revirna konferenca v Zagorju.

Na dan 29. septembra so se sešli delegati rudarjev iz Idrije, Spodnje Idrije, Buchberga, Velenja, Stor, Labinja, Zagorja, Trbovelj in Hrastnika, ki so zastopali 1411 organiziranih rudarjev. Konferenca se je udeležila tudi več delegatov rudarskih zadrug v Ljubljani in v Celju. Sklicatelj sodrug M. Čobal je pozdravil navzoče ter naznanil dnevni red: 1. poročila; 2. organizacija in taktika; a) mezdno gibanje, b) sklepi k meznemu gibanju; 3. volitev krajevnega odbora; 4. strokovni kongres; 5. časopisje; 6. raznoterosti. V predsestvo so bili izvoljeni sodrugi Repovš (Zagorje), Bučič (Labinj) in Stravs (Idrija).

K poročilu je prvi govoril sodrug Ignacij Sitar iz Trbovelj, ki je povdarjal, da je imel odkar je nastopil tajništvo (od 1. junija 1906.) 72 shodov v Trbovljah, Hrastniku, Buchbergu, Velenjah, Storu, Kočevju, Siveriču in Velušiču, da se je med tem ustanovila podružnica v Kočevju. Okrajno glavarstvo v Celju je celo en shod v Buchbergu prepovedalo, misleč, da ga bo s tem preprečilo. Vršil se je pa kljub prepovedi shod po §-u 2. zbor. zak. — Tudi razni drugi elementi (trboveljski pazniki) so tajništvo denuncirali radi shodov, in tajnik se je moral čisto zagovarjati pred sodnijo, vendar je bil vedno oproščen. Tajnik je interveniral v 19 slučajih, in sicer v 14 slučajih s popolnim uspehom, v 4 pa brez uspeha — eden čaka pa še rešitve. — Podružnica Trbovlje je delovala od zadnje konference tako, kot je mogla. Tajnik je za Trbovlje napravil 69 prošenj na bratovsko skladnico, na rudarsko zadrugo ter na razsodišče, katere so bile večalimani ugodno rešene. 15. julija 1906. so bile volitve volilnih mož v trboveljsko bratovsko skladnico, pri katerih so krščansko-socialni pazniki z velikim terorizmom »zmagali«. Proti tej zmagi je vložilo tajništvo protest na c. kr. rudniško oblast, ki je preiskavši v protestu navedene lumparije razveljavila volitve. 20. avgusta so se vršile nove volitve, ki pa so bile poštenješe ter prinesle zmago organiziranemu delavstvu. Proti tej volitvi so pa krščanski bratci vložili protest, ali četudi so blatili naše sodruge pri c. kr. državnem pravdnistvu in pri c. kr. revirnem uradu, oziroma pri c. kr. rudniškem glavarstvu, dosegli niso ničesar. Dalje se je odpravilo v Trbovljah grdo navado, da je n. pr. c. kr. okrajno glavarstvo dopuščalo paznikom imeti gostilne. Tisti rudarji, ki so bili vedno v pazniških gostilnah, so bili protežirani, kar je bilo na kvar ljudstvu. Zdaj ne sme noben paznik imeti gostilne. Tajništvo je pripomoglo še k raznim drugim poboljškom, ali bi bilo predolgo razpravljati o vsem. — 19. avgusta je bila v Trbovljah konferenca delegatov zadrug II. skupine, na kateri se je razpravljalo o sponenici, ki se je podala za zboljšanje plač trboveljski družbi. Doseglo se je 15% poboljška in ureditev kopelji. Druzega nič. — Tajništvo priporoča vsem rudarjem organizacijo! — Sodrugi A. Kristan (Idrija) pogrša v tajnikovem poročilu pregled celotnega gibanja v revirju, obrazluku članov v podružnicah i. t. d. Je mnenja, da bi se naj prihodnje to vršilo. Dalje poroča o delovanju idrijske podružnice. Omenja uspehov meznega boja iz l. 1904—1905, zboljšanja organizacije in riše v poljudnem govoru razmere pri idrijskem rudniku. — Sodrugi I. Korkalj (Idrija) pripoveduje, kako se dela v Idriji v akordnem delu. — Sodrugi Bergles iz Zabukovice (Buchberg) poroča, da so tam 4 rudniki in je uposlenih okrog 200 rudarjev. Organizacija je slaba, ker se delavstvo preveč menjava. Plače so slabe. — Sodrugi Šavšek iz Stora omenja razmer v svojem kraju. Tam je okrog 200 rudarjev. Organizacija srednja. Plače kopačev 3 K; voznikov 1 K 80 vin. Ljudje se zelo menjajo. Treba pa bo z organizacijo zboljšati žalostni položaj. Sodrugi Uhle poroča o Zagorju in rudarskih razmerah tod. Konstatira dejstvo, da zadnji čas organizacija lepo napreduje. — I. Sitar pojasnjuje, zakaj ni poročal o delovanju v celnem revirju. Vidi pa, da je to potrebno — zato poroča o razmerah v Velušiču in Siveriču (Dalmacija); v Kočevju, v Zagorju, v Hrastniku ter v raznih rudnikih Stajerske (Velenje, Zabukovica, Store).

Konec prih.

Ljubljansko knjigoveško društvo je sklenilo mezdni tarif z delodajalci, ki ostane v veljavi do 1. januarja 1912. Glavni uspeh obstoji v tem, da se je cenovnik uvedel in da se je napravila podlaga. Pomembni so pa tudi še nekateri drugi dogodki. Odslej imajo knjigovezi deveturni delavnik. Najnižje plače so za pomočnike, oproščene, 14 K, drugega pol leta 16 K, po prvem letu 18 K, za tekoča dela 24 K, za obrezovalce 26 K, izvrstne zlatilce 30 K. Oni delavci, ki še nimajo 10% nad temi plačami, dobe 1 do 2 K doklade. Važno je to mezdno gibanje tudi zaradi tega, ker se je s tem tarifom storilo nekaj tudi za delavke te stroke. Zanje se je določila najnižja plača po prvem letu na 8 K, po drugem letu na 10 K, za delavke na zlagalnicah in spenjalkah po 14 K. Delavke, ki že imajo to plačo, dobe vsaj 50 h doklade. Delo čez čas in delo

ob praznikih se plačuje z 2 $\frac{1}{2}$, in 3 $\frac{3}{4}$ doklado. Pred novim letom, Veliko soboto, pred binkoštni in Sveti večer se skrajša delo vsaj za dve uri. Spori glede navedenih točk ter vseh drugih določb tarifa se poravnava sporazumno s podružnico. S tem je organizacija priznana. Omenjati še moramo, da se je knjigoveška organizacija zadnje mesece jako lepo razvila. Število članic nam priča, da bo ta organizacija poleg one v tobačnih tovarnah najbolj blagodejno vplivala na razvoj razredne zavednosti med slovenskim ženstvom.

Domače stvari.

Z ministrom ne bo nič! »Slovenec« trdi, da na jugoslovanskega ministra ni misliti, ker je »politični položaj neugoden«. »Slovenec« ima prav: politični položaj za obedve slovenski meščanski stranki je zares neugoden. Če bi bilo imenovanje slovenskega ministra ne samo možno, temveč tudi potrebno, bi preprečile to imenovanje — slovenske stranke same in njih famozni zastopniki na Dunaju. Komaj je kanila beseda o »jugoslovanskem ministrstvu« (»Slovenec« pravi, da je kanila iz portfeljaželnih Plojevih ust), že so se začeli puliti za bodoči plen. Nato so se oddahnili in so se spogledali in so spoznali, da ni nič. Zdaj molče in se sramujejo drug drugega. Spoznanje je bilo dvoje: prvič, da politična pozicija in moč jugoslovanske delegacije izključuje ustanovitev jugoslovanskega ministrstva; in drugič, da ni človeka med njimi vsemi, ki bi na ministrskem stolu ne blamiral svojega naroda. Za nas je vsa ta zadeva in ves ta smešni boj za brado kralja Matjaža zelo malopomembna in malovažna stvar. Naša stranka, katere konačna zmaga ni odvisna od trenutka in od »neugodnega političnega položaja«, bi prenesla jugoslovanskega ministra, pa naj bi bil Peter ali Pavel, prav tako, kakor bo prenesla ekselencio Gefmana. Za meščanske stranke — za klerikalno in za »liberalno« — pa je stvar drugačna. Njih politiki, in po njih mislih gotovo tudi tistemu »narodu«, kakor ga oni razumejo, bi jugoslovanski minister vsekakor mnogo koristil. Če drugače ne, bi dobil »narod« vsaj svojo zunanjo dekoracijo, kakor feldvebel medaljo; in »Edinosti« na primer bi en sam papirnati minister gotovo več pomenil kakor deset slovenskih šol. Ampak te stranke so tako zavozile v blato, da s svojim lastnim vozom ne morejo naprej. Narodu, resničnemu narodu, itak ne morejo in nočejo koristiti — zdaj pa še z dekoracijo za njih čisto posebni »narod« ni nič. — Zanimiva je v tej zadevi še ena odkritosrčna beseda »Slovenčeva«. Ker zdaj z ministrom ni nič, je bilo treba dobiti kako stvarno opravičenje svoje lastne nemoci in svojega neugleda. Zato pravijo klerikalci, da — za zdaj seveda — ne marajo ministra zagraditi, ker bi bilo treba časih glasovati tudi za kako protiljudsko vladno predlogo, kar bi spravilo klerikalno stranko v »jako neprijeten položaj«. O Filucius! Kdo se ni smejal temu opravičenju, če se je spominjal, da je klerikalna stranka samo takrat glasovala proti protiljudskemu predlogu, kadar je dobro vedela, da imajo že itak tudi brez njega zagotovljeno večino? Šušteršič v objemu Schwarza — Krek pa Becku pest na glavo! Take budalosti morejo ti pobožni, vsake hinavščine prosti politiki pripovedovati res samo ljudem, katerih volja in misel se ponižno ustavita pred farovskiimi durmi.

Iz krogov ljubljanskih konzumentov se nam piše: Dne 17. m. m. so gostilničarji s Kranjskega zborovali v »Mestnem Domu« in tam se je prav lepo kazalo, kako mehko srce imajo »narodnonapredni« možakarji za ljudstvo. Nihče pač ne zameri gostilničarjem, če hočejo varovati svoje opravilne interese, ali upoštevati je treba že to, da so med gostilničarji velike razlike, kakor so tudi velikanske razlike med občinstvom, ki zahaja v ene in v druge gostilne. Vse to ni gospodom menda nič mar. Prav tako jim tudi nič ni mar, kako uplivajo sredstva, s katerim si hočejo zagotoviti svoj profit, na življenje ljudstva. Tako je gospod Fajdiga predlagal na zboru sledečo resolucijo, ki naj se jo odpošlje na kranjski in na goriski deželni zbor: »Deželni odbor naj sestavi takoj zakonski načrt, da morajo vsi ljudje, ne glede na stan, ki imajo doma vina, tudi plačevati deželne in občinske davke. Ako se pa to ne zgodi, naj se pa tudi gostilničarjem dovoli od 3 do 5 hekt. nezadacnega vina, ker imajo tudi drugi pravico.« — Prvi del tega predloga meri naravnost v žepe siromašnega ljudstva in ima namen, prisiliti vsacega človeka, da bi moral kupovati vino ravno pri gostilničarju in da ga ne bi smel nikjer dobiti ceneje. Ako kupi privatnik pri vinotrcu vina po 40 vin. liter in plača 10 vin. daca, ga pride liter na 50 vin. Pri gostilničarju bi morali plačati najmanj 96 vin. in včasih je potem še veliko vprašanje, kakšno je to vino. Privatnika naj se torej prisili, da bi dal gostilničarju 40 do 50 odstotkov dobička, ali pa da si ne privoščijo kapljice vina. Tudi gospod Maček se je odlikoval z zahtevo, naj bi se privatnikom preprečilo, kupovati pivo naravnost iz pivovarne. Če privatnik ne potrebuje gostilničarjevega posredovanja, pomeni to za gospoda Mačka, da se ga mora prisiliti na to. Nadalje sta še dva gospoda predlagala, naj se terorizira konzumente pokalic in sodavode. Vrhunec vsega je pa to, naj

bi se prepovedalo privatno hrano in tako prisililo ubogega dijaka, delavce in delavke, da bi morali hoditi v gostilne na drago hrano! Da je položaj delavnega ljudstva že itak neznosen, ni tej gospodi nič mar; tudi liberalno-klerikalnemu gospodu Hribarju, ki je blagoslavljal te človekoljubne namene in si dal kaditi, ni to nič mar. Misli pač, da so gostilničarski glasovi pri volitvah bolj važni, kakor delavski, ki se jih ložje terorizira. Za najmanjše zboljšanje mezde se mora delavstvo obupno boriti, a če si pribori par vinarjev priboljška, preže že profiterji, da bi mu izvlekli krone iz žepa. Take nakane morajo pač prisiliti ljudstvo, da resno premisli, kako naj se ubrani večnih napadov na svoje žepe, pa tudi da dopové merodajnim faktorjem, naj store svoje dolžnosti in naj preprečijo tako brezvestno izkoriščanje delavnega ljudstva, ki ob sedanjih draginjah itak že ne more človeško živeti.

Gledališke predstave na deželi. Slovensko gledališče v Ljubljani namerava letos vsako drugo nedeljo prirediti predstavo na deželi. Na to opozarjamo naše organizacije, zlasti v takih krajih, ki imajo primerno železniško zvezo, kakor Zagorje, Trbovlje, Jesenice i. t. d. Vsa pojasnila daje odbor »dramatičnega društva« v Ljubljani. Posreduje tudi lahko član odbora, sodrug Elbin Kristan. Vodstvo gledališča želi, da bi res ljudstvo imelo koristi od dramatične umetnosti.

Seja občinskega odbora v Zagorju. Dne 30. septembra je bila pri nas prvič seja, v kateri se je občinski odbor moral enkrat pečati razen s svojim navadnim delom tudi s socialnimi stvarmi. Ta seja nas uči, kdo in katera stranka zastopa reveže. Naslednje poročilo seje: Najprej se prečita zapisnik in vzame na znanje, potem pa predlaga župan remuneracijo za občinskega tajnika in stražnika, kar se sprejme. Občinski odbornik Tomo Koprivec predlaga, da se povisa gospodu županu remuneracija za 200 kron. Sodrugi Čobal pravi, da socialdemokratska stranka principelno ni proti povišanju nagrad in tudi on ne bi imel nič proti njej, če bi gospod župan opravljal svoj posel v občini tako, kakor občina potrebuje. V zagorski občini je več kot tri četrtine prebivalstva delavskega, torej bi se morala občina zanimati tudi za socialne stvari, opozarja odbor na § 51. obrtnega reda, po katerem ima občina pravico določati ceno za meso, določiti težo pekoma za kruh, paziti, da se ne prodaja pokvarjeno blago, ali pa z vodo zmešano mleko, revežem pomagati. Občina pa dosedaj tega dela ni storila in radi tega je govornik mnenja, da je za 72 obiskov »v občini« po 2. do 3. ure do sedanja županova nagrada dovolj visoka; če se varčuje pri revežih, naj se varčuje tudi pri gospodih. Govornik bo glasoval proti povišanju. Predlog je zagovarjal še enkrat gospod Koprivec, ki so ga končno sprejeli z 11 glasovi. Čobal je glasoval proti, gospodje klerikalci pa so gledali plašno in odmigavali z glavami, da pa bi glasovali proti predlogu, je seveda manjkalo korajžje. Če bi slo za revnega kmeta ali hlapca in če bi slo tudi samo za 2 kroni, bi bili imeli gotovo več poguma, kakor so ga tukaj pokazali. Kaplan Jernejče, kaj pa rečete k tem svojim junakom?

Na to so volili tri člane v prokopališni odbor in končno sprejeli pet oseb v občinsko zvezo, kot šesta oseba bi imela biti sprejeta Marija Drole, ali gospod Bukovšek je trdil, da še ni 10 let v Zagorju, davi je sodrug Čobal dokazoval nasprotno in tudi iz vloge je bilo razvidno, da biva v Zagorju že 20 let. Gospod župan pa je dejal, če jo sprejmemo, bo pa prišla takoj po podporo. Seveda to je zadostovalo, da so gospodje potem dejali, naj pa počaka še do prihodnje seje, ki bo najbrže čez 2 do 3 mesece. Zena je že blizu 80 let stara in revna, pa kaj, saj je boljše dajati že dobro rejenim po 200 kron, nego revežem po 2 do 3 krone.

Tako delajo zagorski naprednjaki in klerikalci. Potem se je dalo podporo trem osebam in eni podporo povišalo in končno sklenilo, da ne sme noben mesar prodajati dražje kot 1-20 K goveje meso in tudi da ne sme biti več kot 19 dgr. kosti pri kilogramu mesa. Obenem se napravi odlok, kako težak mora biti kruh in mleko se bo de odlej večkrat preskuševalo. Ti sklepi pa so razburili posebno gospode klerikalce, tudi konservativni naprednjak gospod Koprivec je dejal našemu sodrugu: Dokler nam plačujete mleko samo po 16 vinarjev, mora biti voda vmes, plačajte nam ga po 20 vinarjev, gospod Klembas pa da bo dajal mleko rajši prašičem. Čobal je poučil te gospode, da zato bodo skrbeli socialni demokratje, da se ne bo voda za mleko prodajala in da če lahko shajajo kmetje po deželi, kateri ga mlekarjem prodajajo po 10 vinarjev, bodo tudi v Zagorju, ki ga prodajajo po 16 vinarjev in da če je draga živina niso krivi socialni demokratje, temveč edino agrarna politika in, da če bi imeli sedanji klerikalni in liberalni politiki res ljubezen do kmeta, bi jim že davnej povedali, da ta politika tudi škoduje kmetom samim.

Shodi.

Rudarski shodi se vrše v zmislu sklepov revirne konference z dne 29. sept. dne 6. okt. v Idriji, Storu, Buchbergu, v Velenju, Labinju in Albionu, 13. okt. pa v Trbovljah, Hrastniku, Zagorju in v Kočevju. Povsod dnevni red: 1.) Druginja in položaj rudarskega ljudstva; 2.) Sklepi h temu.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg

Telefon št. 163.

v Ljubljani

Telefon št. 163.

izborna pivo v sodeih in steklenicah.

Telefon št. 187.

ZALOGA V SPODNJI ŠISKI.

Telefon št. 187.

26-16

Iz stranke.

Nemški socialni demokratje iz Avstrije imajo na Dunaju svoj redni zbor, ki se je letos zbral v novem krasnem delavskem domu v šestnajstem okraju. Udeležba na zboru je zelo velika; vseh delegatov je približno 160, med njimi 15 žena. Iz Nemčije je prišel sodrug Fischer, iz Švice sodrug dr. Adler. Jugoslovansko socialno demokracijo zastopata sodrug Ivan Cankar in Etbin Kristan, ter je zadnji ob otvoritvi pozdravil zbor. Kakor dnevni red, tako so tudi razprave zelo zanimive. Doslej sta razven formalnosti rešeni dve točki: Strankino in parlamentarno delovanje ter reforma strankinega statuta. Najglasnejši ton v vseh razpravah je ta, da je po velikanskem uspehu, ki ga je stranka priborila v volilnem boju najvažnejša naloga, poglobiti stranko organizatorično in duševno. Poslancem državnega zbora je zbor soglasno izrekel svoje priznanje. O najvažnejših sklepih zbora, ki zanimajo tudi slovenske sodruge, se poročamo.

Društvene vesti.

Ustanovitev podružnice tiskarniških pomožnih delavcev in delavk v Ljubljani je bil v nedeljo dne 29. septembra. — Ljubljanska katoliška tiskarna je prepovedala svojemu pomožnemu osebju vstop v stanovsko organizacijo. No, prav lepo to ni! O tem se še morda pomenimo, če bo potreba.

Društvo »Ljudski oder« v Trstu naznanja, da priredi v nedeljo, dne 6. oktobra t. l., veliko vinsko trgatev v »Delavskem domu« v prvem in drugem nadstropju. Spored obsega godbo, petje, dramatično predstavo, deklamacije, šaljivo pošto, tombolo, ples in prosjo zabavo. Čisti dobiček te priredbe je namenjen ustanovitvi javne ljudske knjižnice v Trstu. Z ozirom na velevažni kulturni namen je pričakovati, da se udeležijo sodrugi in prijatelji ljudske izobrazbe v polnem številu te zabave. Društvo poskrbi za ta dan tudi predavanje o javni ljudski knjižnici in nje pomenu.

Naj lažje majhen sem močic!
Pa sem lepo debelih lic.
In ta sem le zato dobil.
Kar sem Kathreinjevo kavo pil.

Pristna samo v izvirnih zavojih z imenom Kathrein.

Nihče naj bi ne pil močno razburjajoče zrnat kave nemičane!

Kathreinjeva Kacippeva sladna kava

sama se je obnesla za najokusnejšo pijačo, ki lahko prebavna, redilna in krvotvorna speši odprave.

Otroku bi bilo samo še navajati Kathreinjevo kavo.

Nima vsakdo zlatega grla,

vendar se bo vsak pameten človek varoval kakor najboljši pevec pred hripavostjo in prehladom sopilnih organov v vrstu in skušal ozdraviti kakršenkoli nahod. Fayeve Sodener mineralne pastile varujejo pred nahodom in delajo čudeže, če se kdo hoče iznebiti nahoda. In prav zaradi tega je jasno, da naj vsakdo, kadar dobi kakršenkoli nahod, kupi v bližnji lekarni, drogeriji ali trgovini z rudninskimi vodami za K 125 škalljico Fayevega pravega Sodenerja in ga rabi po predpisih.

Glavno zastopstvo za Avstro-Ogrsko: (4)

W. Th. Guntzert, Dunaj XII, Belg
hoferstrasse 6.

POZOR!

POZOR!

Za K 250

dobi vsak krasno remontoir pežno uro, »Gloria« srebro, sistem Roskopf patent, anker kolesje, 30 ur idoča za kar se 2 leti jamči, z

lepo pozlačeno, Pancer verižico, samo za K 250 3 komadi z verižicami K 7.—

Razpošilja po povzetju tovar. zaloge švicarskih ur 24-17

S. Urbach, Krakov št. 69.

KAVARNA

„Unione“ preje „Tedesco“ v Trstu

se priporoča cenjenim sodrugom najtopleje. Na razpolago so vsi važni in slovenski, italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnina je izključena.

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah

„Rdeči Prapor“

V življenju nikdar več 600 komadov samo gl. 1-65.

1 krasno pozlačena preciz. ura z verižico s 3 letnim jamstvom, 1 moderna svilena kravata za gospode, 2 fina žepna roba, 1 prstan za gospode z imit. biserom, 1 elegantna broša (novost), 1 par gumbov z imit. briljanti, 1 žepno zrcalo, 1 denarnica, 1 par manšetnih gumbov, 3 naprsni gumbi, vse double zlato s patentirano zapono, 1 album 10 najlepših slik sveta, 3 šaljivi predmeti, velika veselost za stare in mlade, 1 nikelnasti tintnik, 20 važnih dopisovalnih predmetov in še 500 raznih predmetov za dom neobhodno potrebnih. Vse skupaj z uro, ki je sama vredna tega denarja, velja samo gl. 1-95. Pošilja proti povzetju, ali če se denar naprej pošlje 3-2

Dun. cen. razpošiljalnica, P. Lust, Krakov 463.

Kar ne ugaja, se zamenja.

Vsaka ponaredba in ponatis je kaznjivo.

Edino pravi

Thierryeov balzam

le z zeleno znamko nune. — 12 malih ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 velika specialna steklenica s patentnim zaklepom 5 K. 52-33

Thierryeovo centifolijino mazilo

proti vsem, še tako starim ranam, vnetjem, poškodbam i. t. d., 2 lončka K 3-60. Razpošilja se le proti povzetju ali za naprej poslani denar.

Ti dve domači zdravili sta povsod znani in še od nekdaj sloveči.

Naročila se naj naslovljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.

Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zahvalnih pism zastoj in franko.

Stanje hranilnih vlog:
24 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
860.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši, Prešernove ulice 3, poprej na Mestnem trgu zraven rotovža, sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdržene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 1/2%, na menice in na vrednostne listine pa po 5% na leto.

Prva domača slovenska pivovarna G. Auerjevih dedičev

42 v Ljubljani, Wolfove ulice št. 12

Ustanovljeno leta 1855.

pod novim strokovnim vodstvom priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje novo varjeno, priznano izborna pivo v sodeih in steklenicah.

Številka telefona 210.